

Μακεδονικά

Τόμ. 2

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

1941-1952

ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
1953

Ιωάν. Κ. Βασδραβέλλη, Ιωάννης Κωττούνιος ο εκ Βεροίας σοφός. [Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών. Μακεδονική βιβλιοθήκη αριθ. 4]. Θεσσαλονίκη, 1943. 8ο σ. 31.

Απ. Βακαλόπουλος

doi: [10.12681/makedonika.9316](https://doi.org/10.12681/makedonika.9316)

Copyright © 2016, Απ. Βακαλόπουλος

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Βακαλόπουλος Α. (2017). Ιωάν. Κ. Βασδραβέλλη, Ιωάννης Κωττούνιος ο εκ Βεροίας σοφός. [Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών. Μακεδονική βιβλιοθήκη αριθ. 4]. Θεσσαλονίκη, 1943. 8ο σ. 31. *Μακεδονικά*, 2, 780–781.
<https://doi.org/10.12681/makedonika.9316>

τοῦ ναοῦ, καθὼς καὶ μὲ κτιριακὰ λείψανα τῆς περιοχῆς, καταλήγει στὸ βέβαιο συμπέρασμα, ὅτι τὸ στάδιο βρισκόταν Ν. καὶ ΝΔ. τοῦ 'Αγ. Δημητρίου καὶ ὅτι ἦταν μεγαλοπρεπὲς μὲ ἀνάγλυφες παραστάσεις.

ΑΠ. ΒΑΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

'Ιωάννου Κ. Βασδραβέλλη, 'Ιστορικὸν ἀρχεῖον Βεροίας. 'Εκλογαί. [Ἐταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν. Μακεδονικὴ βιβλιοθήκη ἀρ. 3]. Θεσσαλονίκη, 1942. 8ο σ. ε' + 128.

Ὁ κ. Β. δημοσιεύει 92 τουρκικὰ ἔγγραφα, προερχόμενα ἀπὸ τὰ ἀρχεῖα Βεροίας καὶ Θεσσαλονίκης. Τὰ 40 τὰ εἶχε ἤδη δημοσιεύσει τὸ 1940 στὸ ἔργο του «Οἱ Μακεδόνες εἰς τοὺς ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας ἀγῶνας 1796 - 1832». Σκοπὸς του τώρα εἶναι νὰ κἀνη προσιτὰ τὰ ἔγγραφα αὐτὰ στὴν ἱστορικὴ ἔρευνα καὶ νὰ καταδείξη τὴ σπουδαιότητα τῶν δυὸ παραπάνω ἀρχείων. Ἡ ἔκδοσή του αὐτὴ ἀποτελεῖ, ὅπως λέγει ὁ ἴδιος, «τὴν πρώτην προσπάθειαν μιᾶς γενικωτέρας περισυλλογῆς καὶ ἐκδόσεως τῶν μνημείων, τῶν ἀναφερομένων εἰς τὸ βόρειον καὶ πολυπαθὲς αὐτὸ τιμῆμα τοῦ 'Ελληνισμοῦ». Στὰ προλεγόμενά του ὁ κ. Β. δίνει πληροφορίες γιὰ τὰ τουρκικὰ ἀρχεῖα Βεροίας καὶ Θεσσαλονίκης καὶ ἔξιστορεῖ τὶς προσπάθειές του γιὰ τὴ μετάφρασή τους. Κατόπιν παραθέτει τὶς μεταφράσεις τῶν 92 ἐγγράφων καὶ στὸ τέλος τοῦ βιβλίου τὶς φωτοτυπίες τῶν ὑπ' ἀρ. 56 καὶ 63.

Ἡ βιαστικὴ ἔκδοση τῶν ἐγγράφων αὐτῶν κατὰ τὴ διάρκειαν τῆς Κατοχῆς ἐξηγεῖται, ὅταν ἀναλογιστῆ κανεῖς ὅτι τὸ βιβλίον αὐτὸ ἐξυπηροῦσε κυρίως τὴν ἐθνικὴ σκοπιμότητα ἀπέβλεπε δηλαδὴ στὸ νὰ καταδείξη τὴν ἑλληνικότητα τῆς Μακεδονίας. Ἀπὸ τὴ βιασύνῃ ὁμως αὐτὴ προέκυψαν ὀρισμένες ἀτέλειες, οἱ ὁποῖες δυσκολεύουν κάπως τὴ χρῆσιν τοῦ βιβλίου. Ἡ ἀρίθμηση π.χ. τῶν ἐγγράφων θὰ ἔπρεπε νὰ γίνῃ κατὰ χρονολογικὴ σειρὰ, χωριστὴ γιὰ κάθε ἀρχεῖον. Κάτω ἀπὸ τὸν ἀριθμὸ ἀναγκαῖον θὰ ἦταν νὰ δηλωθῆ μὲ μιὰ δυὸ λέξεις τὸ εἶδος τοῦ ἐγγράφου, τὸ χριστιανικὸ ἔτος καὶ μέσα σὲ παρένθεση ἢ ἀραβικὴ χρονολογία. Ἄν ἦταν φερμάνι, θὰ ἔπρεπε νὰ σημειώνεται δίπλα καὶ τὸ ὄνομα τοῦ σουλτάνου, πού τὸ ἔβγαλε. Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο δὲ θὰ ὑπῆρχε ἀνάγκη νὰ προστρέχῃ ὁ ἀναγνώστης στοὺς πίνακες τῶν σουλτάνων καὶ τῆς μετατροπῆς τῆς ἀραβικῆς χρονολογίας στὴν ἀντίστοιχον χριστιανικὴν. Ἀναγκαῖα θὰ ἦταν καὶ ἡ παράθεση τῶν φωτοτυπιῶν ἐκείνων ἰδίως τῶν ἐγγράφων, πού παρουσιάζουν μεταφραστικὰς δυσκολίας.

ΑΠ. ΒΑΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

'Ιωάν. Κ. Βασδραβέλλη, 'Ιωάννης Κωττούνιος ὁ ἐκ Βεροίας σοφός. [Ἐταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν. Μακεδονικὴ βιβλιοθήκη ἀριθ. 4]. Θεσσαλονίκη, 1943. 8ο σ. 31.

Μετὰ τὴ μικρὴ μελέτῃ τοῦ κ. Δ Πετροπούλου στὸ «Μακεδονικὸν Ἡμερολόγιον» τοῦ 1940 (σελ. 161-167) γιὰ τὸν ἐπιφανῆ Μακεδόνα σοφὸ Ἰωάννη Κωττούνιο (1577-1658), ποὺ διέπρεψε ὡς καθηγητὴς τῆς φιλοσοφίας στὸ πανεπιστήμιο τῆς Βολωνίας, καθὼς καὶ σὲ ἄλλες πανεπιστημιακὰς πόλεις τῆς Ἰταλίας, ἀκολουθεῖ ὕστερ' ἀπὸ σύντομο χρονικὸ διάστημα ἢ χωριστὴ μονογραφία τοῦ κ. Βασδραβέλλη, ποὺ βασίζεται στὰ γνωστὰ ὡς τότε ἱστορικὰ στοιχεῖα. Ὁ κ. Β. δημοσιεύει καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ σοφοῦ, κάτω ἀπὸ τὴν ὁποία εἶναι γραμμένο τὸ ἐξῆς ἐπίγραμμα:

Veria te genuit, passus quae mille Stagiris
distat: tu ne uno mente ab Aristotele.

Τὸ ἐπίγραμμα αὐτὸ ἀποτελεῖ γιὰ μᾶς τοὺς Ἕλληνες μιὰ ὑπόμνηση νὰ προσπαθῆσουμε νὰ βροῦμε στὰ ἀρχεῖα τῶν ἰταλικῶν πόλεων, ὅπου δίδαξε ὁ Κωττούνιος, νέα ἀνέκδοτα βιογραφικὰ του στοιχεῖα καὶ νὰ μελετήσουμε βαθύτερα τὸ ἔργο του, ὥστε νὰ γνωρίσουμε καλύτερα τὴν προσωπικότητά του καὶ νὰ τὸν τιμήσουμε ἀντάξια πρὸς τὸ πνευματικὸ του μεγαλεῖο.

ΑΠ. ΒΑΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

Ι. Κ. Βασδραβέλλη, Οί Μακεδόνες εις τους ὑπὲρ τῆς ανεξαρτησίας αγῶνας 1796-1832. Ἔκδ. δευτέρα. [Ἐταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν. Μακεδονικὴ βιβλιοθήκη ἀριθ. 10]. Θεσσαλονίκη, 1950. 8^ο σ. ἰβ' + 346.

Ὁ κ. Β. ἐρευνώντας τὰ τουρκικὰ ἀρχεῖα τῆς Μακεδονίας ἀντλήσε ἀφθονο ὕλικό, πολύτιμο γιὰ τὴν ἱστορία τοῦ τόπου. Ἦδη πρὶν ἀπὸ δέκα χρόνια δημοσίευσε γιὰ πρώτη φορὰ τὸ παραπάνω ἔργο του, ποὺ ἦλθε νὰ καλύψῃ ἓνα κενὸ τῆς μακεδονικῆς ἱστορίας. Ὁ κ. Β. ξεκινώντας τότε ἀπὸ τὴν ὀρθὴ γνώμη, ὅτι ἡ δράση τῶν Μακεδόνων κατὰ τὸν ἀγῶνα τοῦ 1821 εἶχε ἐλάχιστα ἐρευνηθῆ ἀπὸ τοὺς ἱστορικούς, κατέγινε μὲ ζέση στὴν ἀναζήτηση τουρκικῶν ἐγγράφων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ τελικὰ, ὕστερ' ἀπὸ πολλοὺς κόπους, κατόρθωσε νὰ συγκεντρώσῃ πολλὰ καὶ ἐνδιαφέροντα, προερχόμενα κυρίως ἀπὸ τοὺς κώδικες τοῦ ἱεροδικείου Βεροῖας. Στὸ ὕλικὸ αὐτὸ πρὸ πάντων στηριζόμενος, καθὼς καὶ στὶς δημοσιευμένες σχετικὰς πηγὰς καὶ τὰ βοηθήματα, ἀνέλαβε μὲ ἐνθουσιασμό νὰ διαπραγματευθῆ τὴ συμβολὴ τῶν Μακεδόνων στὸν ἀγῶνα τοῦ 1821. Καὶ δὲν ἄργησε νὰ παρουσιάσῃ στὸ ἑλληνικὸ κοινὸ τοὺς καρποὺς τῆς ἐργασίας του.

Ἀπὸ τότε ὁ κ. Β. συνεχίζοντας τὶς προσφιλεῖς ἐνασχολήσεις του καὶ κατὰ τὴ διάρκειά τῆς Κατοχῆς ἀκόμη κατόρθωσε νὰ κινήσῃ τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν ὑποστήριξη τοῦ τότε γενικοῦ διοικητῆ κ. Β. Σιμωνίδη, ὁ ὁποῖος σύστησε εἰδικὴ ἐπιτροπή, γιὰ νὰ φροντίσῃ γιὰ τὴ μετάφραση τῶν τουρκικῶν ἀρχείων τῆς Μακεδονίας. Ἡ μεταφραστικὴ αὐτὴ ἐργασία προ-